

Paragrafen 2023

Inhoud

1. Lokale heffingen	1
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	5
3. Onderhoud kapitaalgoederen	14
4. Treasury.....	19
5. Bedrijfsvoering	23
6. Verbonden partijen	25
7. Grondbeleid	39

1. LOKALE HEFFINGEN

Wat zijn lokale heffingen?

Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten maken we een onderscheid tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

1. Zuivere belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen. Ze dienen ter uitvoering van:
  - Collectieve vormen van dienstverlening zoals plantsoenen, verlichting en wegen;
  - Individuele vormen van dienstverlening zonder duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. Denk hierbij aan onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.
2. Heffingen dekken de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Inwoners betalen dit ook als hij/zij de dienst niet wenst. Denk hierbij aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
3. Retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Beleid

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voor de overige heffingen en retributies streven we ernaar een tarief vast te stellen dat de kosten zo veel mogelijk dekt.
2. De legestarieven stijgen gelijk met de inflatiecorrectie voor de uitgaven. Voor de OZB wordt geen inflatiecorrectie toegepast voor het jaar 2023 zoals door de meerderheid van de raad is aangedragen tijdens de behandeling van de voorjaarsnota 2023-2026.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staan de geraamde inkomsten (afgerond) van de lokale heffingen voor 2022 en 2023. Ook de gerealiseerde opbrengsten uit 2021 staan in het overzicht.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onroerende zaakbelasting	4.024.431	4.082.000	4.122.000
Toeristenbelasting	410.331	450.000	450.000
Forensenbelasting	38.890	35.000	35.000
Precariobelasting	nihil	nihil	26.000
Reclamebelasting *	nihil	nihil	47.500
TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.473.652	4.567.000	4.680.500
NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			
Afvalstoffenheffing	1.194.530	1.223.690	1.264.340
Rioolheffing	2.194.748	2.204.927	2.249.025
Leges	934.141	900.540	949.981
Vermakelijkhedenretributie	5.757	91.500	93.330
TOTAAL NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.329.176	4.420.657	4.556.676

De precariobelasting en reclamebelasting over 2021 en 2022 zijn nihil. Het college heeft besloten deze beide belastingen in te trekken voor deze jaren in verband met de coronamaatregelen voor ondernemers.

*Zoals uit de toelichting blijkt wordt deze opbrengst volledig uitgekeerd aan het SPE zodat deze belasting in feite geen algemeen dekkingsmiddel

Onroerende zaakbelasting OZB

De totale geraamde OZB-opbrengst 2023 is ten opzichte van 2022 gestegen met 1% areaaluitbreiding. Voor de jaren 2024 en 2025 is er nog 1,5% OZB verhoging opgenomen.

Toeristenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 450.000,-- (raming 2022: € 450.000,--).

Forensenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 35.000,-- (raming 2022: € 35.000,--).

Precariobelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 26.000,-- (raming 2022: nihil ivm coronamaatregelen).

Reclamebelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 47.500,-- (raming 2022: nihil ivm coronamaatregelen). Jaarlijks wordt de bijdrage aan de SPE (Stichting Promotie Eersel) uitgekeerd.

Afvalstoffenheffing

Het tarief van de afvalstoffenheffing 2023 dient nog te worden vastgesteld.

Bij het afzonderlijk raadsvoorstel behorende bij de vaststelling van de tarieven 2023 worden de begrotingscijfers afvalverwijdering 2023 – indien nodig - geactualiseerd.

Overzicht verdeling kosten afval

Doordat we de kosten van de overhead centraal begroten, kunnen we alle kosten voor deze tarieven niet langer uit de taakvelden (voorheen producten) in een keer uit de uitvoeringsinformatie afleiden. Daarom is het belangrijk dat we met de begroting laten zien hoe we de tarieven berekenen en welke keuzes we hierbij maken. In onderstaande tabel staat een uiteenzetting hierop. We hebben de gegevens verzameld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zijn de grootste kostenposten. Voor het taakveld overhead begroten we € 40.000,--. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. We ramen ze op het nieuwe verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen we- evenals de BTW component – (extra-comptabel) meenemen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing.

Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens mogen we een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn en daar is binnen onze gemeente ook sprake van. Dit komt mede doordat we poorttarieven van de Milieustraat en vergoedingen voor Plastic, Metaal en Drinkkartons ontvangen. De totale inkomsten hiervan zijn € 453.000,--. De compensabele BTW en de niet-doorbelaste overhead verdisconteren we in de tarieven.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	Begroot 2023
Kosten taakveld afval	-1.350.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-74.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	453.000
Netto kosten taakveld	-971.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-40.000
BTW	-253.000
Totale kosten taakveld afval	-1.264.000
Opbrengst heffingen	1.264.000
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

Het tarief van de rioolheffing 2023 dient nog te worden vastgesteld. Als we uitgaan van 100% kostendekking en rekening houden met een indexering (2%) betekent dit een verhoging van de geraamde opbrengst rioolheffing voor 2023 naar € 2.249.026,--.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). We hebben de kosten geraamd op basis van het in 2015 vastgestelde en op 3 juli 2018 geactualiseerde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2016-2021). Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuw vGRP. Daarnaast hebben we € 182.000,-- begroot voor het taakveld overhead. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. We ramen ze op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen we- evenals de BTW component – (extra-comptabel) meenemen in de berekening van de kostendekkende rioolheffing.

De compensabele BTW en de niet-doorbelaste overhead verdisconteren we in de tarieven.

Kostendekkendheid van de riolering	Begroot 2023
Kosten taakveld riolering	-1.441.000
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	0
Netto kosten taakveld	-1.441.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-182.000
BTW	-271.000
Egalisatie taakveld riolering	-355.000
Totale kosten taakveld riolering	-2.249.000
Opbrengst heffingen	2.249.000
Dekkingspercentage	100%

Leges

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 950.000,--. In 2023 verwachten we € 1.019.000,-- aan kosten te maken om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken splitsen we eerst uit op welke taakvelden we deze kosten maken.

Kostendekkendheid van de leges	Begroot 2023
Kosten taakveld burgerzaken	-165.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-9.000
Kosten taakveld wonen en bouwen	-624.000
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid	-115.000
Netto kosten taakvelden	-913.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-106.000
Totale kosten taakvelden	-1.019.000
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	950.000
Dekkingspercentage	93%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking.

Het onderstaand overzicht geeft de mate van kostendekking van de leges weer:

Kostendekking per titel	Lasten 2023	Baten 2023	Kosten- dekking per titel
Titel 1	280.000	150.000	54%
Titel 2	624.000	735.000	118%
Titel 3	115.000	65.000	56%
Kostendekking totale tarieventabel	1.019.000	950.000	93%

Wat betekent het voor uw portemonnee?

Hieronder staat per belastingsoort beschreven hoe we de inkomsten voor het begrotingsjaar 2023 berekenen. Uitgedrukt in de tarieven leiden deze opbrengsten voor een gemiddeld gezin tot de lastendruk. Bij deze indicatieve berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing 2023 moet nog worden vastgesteld. Bij onderstaand overzicht voorlopig/indicatief is uitgegaan van 100% kostendekking. Voor de berekening wordt jaarlijks bij de begroting uitgegaan van een gezin bestaande uit 4 leden (man, vrouw en 2 kinderen), die in een eigen woning wonen.

Voor de berekening van de lastendruk voor de OZB is aansluiting gezocht bij de lokale lasten calculator van coelo.nl. Die gaat in 2022 uit van een last van € 309,-- per huishouden gebaseerd op een gemiddelde WOZ-waarde van € 400.200,-- en het vastgestelde tarief van 0,0771% voor 2022.

De lokale lastendruk is dan:	2022	2023
OZB (geen verhoging)	309,00	309,00
Rioolheffing (conform vGRP 2016-2021 en actualisering d.d. 3 juli 2018: 2% inflatieverhoging)	291,62	297,45
Afvalstoffenheffing	148,43	150,66
Totaal lastendruk	749,05	757,11

Beleid en beleidsdocumenten

Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:

- De diverse belastingverordeningen;

Het raadsbesluit 'Afbakening belastinggebied, waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd en vaststelling maximumbedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing'

2. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Wat is weerstandsvermogen en risicobeheersing?

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moeten we beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*: dit zijn de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, benoemen we de risico's in kwantitatieve grootheden. Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,-- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

Op 18 december 2007 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Hierin is bepaald dat bij ieder relevant risico naar de volgende punten wordt gekeken:

1. Omschrijving van het risico;
2. Inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij wordt aangegeven hoe vaak een risico zich voordoet. De meerjarenbegroting is voor vier jaar gemaakt. De kans kan dus variëren van:
  - Vierjaarlijks risico (factor 1);
  - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
  - Tweejaarlijks risico (factor 2);
  - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Uitspraak over hoe het financiële gevolg van een risico is in te schatten: goed, redelijk, slecht of niet.
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij onderscheiden we een zestal categorieën, namelijk:
  - Risico's met een indicatie > € 25.000,-- < € 50.000,-- (€ 37.500,--);
  - Risico's met een indicatie > € 50.000,-- < € 250.000,-- (€ 150.000,--);
  - Risico's met een indicatie > € 250.000,-- < € 750.000,-- (€ 500.000,--);
  - Risico's met een indicatie > € 750.000,-- < € 1.250.000,-- (€ 1.000.000,--);
  - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,-- (geschat indicatief risico);
  - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)

Tussen haakjes ziet u hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag vermenigvuldigen we met de risicofactor (zie punt 2).

5. Hoe we met het risico omgaan in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
  - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
  - Verminderen: risico wordt afgedekt met een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
  - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
  - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.
6. Het 'reële' financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's.

Beleid en beleidsdocumenten

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om risico's en tegenvallers op te vangen, hebben we een buffer nodig. Anders is de kans groot dat dekkingsmiddelen in de exploitatiesfeer wegvallen. Het is voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve vaststellen;
- Om de algemene reserve te verruimen, voegen we op te heffen reserves en voorzieningen hieraan toe;
- Om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te vangen hebben we een afzonderlijke buffer nodig. Daarom is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie bepalen.

Conform de vastgestelde beleidsnota Reserves en voorzieningen dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). In de grondnota welke uw raad in december 2017 heeft vastgesteld is vanaf 2017 een nieuwe methodiek besproken. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de financiële risico's waarvoor een voorziening wordt getroffen. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend waarbij er een minimale omvang van 2,5 miljoen wordt gehanteerd conform de grondnota. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting / onderbouwing.

Weerstandcapaciteit

De weerstandcapaciteit is de verzamelterm van alle bronnen waaruit we niet voorziene financiële tegenvallers bekostigen. Het gaat om buffers in de exploitatie of het eigen vermogen die we vrijmaken om niet begrote kosten te dekken, zonder dat we de programmabegroting en het beleid aan hoeven te passen.

Bij de exploitatie gaat het om de volgende posten:

- De stelpost onvoorzien;
- Saldo van de jaarschijven;

Bij de vermogenspositie (de balans) zijn de volgende zaken van belang:

- De omvang van de algemene reserve.

Exploitatie		2023	2024	2025	2026
Stelpost voor onvoorzien		40.000	40.000	40.000	40.000
Saldo jaarschijf		1.223.163	1.090.790	1.200.958	-1.638.310
Weerstandcapaciteit in exploitatiesfeer		1.263.163	1.130.790	1.240.958	-1.598.310
Vermogen					
Stand reserves per	1-1-2023	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Algemene reserve zonder beslaglegging	15.350.240	6.902.142	6.128.369	5.409.862	4.968.355
Bestemmingsreserves zonder beslaglegging*	2.041.000	2.041.000	2.041.000	2.041.000	2.041.000
Weerstandcapaciteit in vermogenssfeer	17.391.240	8.943.142	8.169.369	7.450.862	7.009.355

* Op grond van de Financiële verordening gemeente Eersel 2021 (artikel 15 lid 2d) kan de raad besluiten om ook eventuele bestemmingsreserves mee te nemen bij het bepalen van het weerstandsvermogen indien benodigd. Op basis hiervan wordt voorgesteld de bestemmingsreserve sociaal domein, waarop geen concreet beslag is gelegd, ook mee te nemen in de beoordeling. Zonder de bestemmingsreserve sociaal domein zakt de ratio meerjarig naar 0,77, nu wordt dit 1,13.

Risicobeheersing

In onderstaande tabel staan risico's. De risico's zijn vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke we vervolgens gebruiken voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Risico	Kans	Mate van inschatbaarheid	Geschat financieel gevolg bij voordoen	Beheersing risico	Reëel financieel gevolg
<i>Het eigen beleid:</i>					
Onderwijshuisvesting	1	Slecht	1.000.000	Accepteren	1.000.000
Prijsstijgingen	1	Redelijk	1.000.000	Accepteren	1.000.000
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
WMO	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Jeugdhulp	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Bijzondere bijstand	2	Redelijk	37.500	Accepteren	75.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
<i>Samenwerking met andere gemeenten of instanties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Leverplicht aan Attero huishoudelijk restafval	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Informatiebeveiliging	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					4.775.000

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit per jaar te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (€ 4.775.000,--).

Onderstaande ratio's voldoen meerjarig aan de gestelde norm qua weerstandsvermogen zoals is vastgelegd in de Financiële Verordening (we streven naar een ratio tussen 1 en 2). De ratio loopt meerjarig af doordat de beslaglegging op de algemene reserve voor kredieten toeneemt conform het meerjarig investeringsprogramma en doordat 2026 een negatief exploitatiesaldo heeft.

Risico's voortvloeiend uit eigen beleid

	2023	2024	2025	2026
Ratio weerstandsvermogen	2,14	1,95	1,82	1,13

Onderwijshuisvesting

Eind 2022/begin 2023 staat gepland dat het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2023-2037 gemeente Eersel vastgesteld wordt. Hierin worden kleinere en grotere huisvestingsvraagstukken opgenomen. Op projectniveau worden de investerings- en kapitaallasten inzichtelijk gemaakt. Daarmee is het ook inzichtelijk in hoeverre het onderwijsbudget toereikend zal zijn om de komende jaren aan onze verplichtingen met betrekking tot onderwijshuisvesting te kunnen voldoen. Bij de vaststelling van het IHP wordt het onderwijsbudget overeenkomstig bijgesteld. De hoogte van de bijstelling is nu nog niet inzichtelijk.

Prijsstijgingen

Conform voorstel voorjaarsnota 2023-2026 wordt € 1.000.000,-- extra weerstandsvermogen gereserveerd om lopende kredieten in de komende periode te kunnen bijstellen als gevolg van de forse prijsstijgingen waar we op diverse vlakken mee te maken hebben.

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven is afhankelijk van het aantal voorzieningen Wmo dat uiteindelijk wordt toegekend en dus lastig te ramen. Evenals in de jaren 2019, 2020 en 2021 wederom sprake geweest van een stijging van het aantal aanvragen, met name voor hulp bij het huishouden en begeleiding, vooral ook veroorzaakt door de introductie van het abonnementsstarief vanaf 1 januari 2019. Eind 2021 hebben de landelijke regerende partijen in het regeerakkoord aangegeven te willen toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden met landelijke normen. Wanneer dit voornemen daadwerkelijk wordt geëffectueerd is nog niet duidelijk. Ook is nog niet duidelijk of gemeenten volledig worden gecompenseerd voor de meerkosten van het abonnementsstarief.

Afbouw Wet sociale werkvoorziening (Wsw) op aantallen en prijs

Vanaf 1 januari 2015 is de instroom van de Wsw stopgezet. De toekenning van het Wsw-deel van de integratie uitkering is gebaseerd op een geschatte daling van het aantal arbeidsplaatsen per gemeente. Of deze daling daadwerkelijk plaatsvindt, is mede afhankelijk van persoonlijke omstandigheden. Daarboven komt nog de verlaging van de fictieve vergoeding per arbeidsjaar. De exacte bedragen worden jaarlijks in de meicirculaire bekend gemaakt en zijn afhankelijk van de feitelijke, landelijke, uitstroom.

Bijzondere bijstand

Door het toegenomen aantal statushouders die op basis van de taakstelling dient te worden gehuisvest nemen de kosten voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten aanzienlijk toe. Gelet op de huidige toestroom aan vluchtelingen o.a. vanuit Afghanistan en Oekraïne kan dit aantal mogelijk nog verder toenemen, waardoor het aantal aanvragen voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten nog verder zal stijgen.

Ook wordt een stijging verwacht van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en minimaregelingen als gevolg van de koopkrachtdaling en inflatie. Daarnaast bestaat er tevens een aanzienlijke kans dat de inflatie effect zal hebben op de hoogte van de bijdragen in het kader van de bijzondere bijstand en minimaregelingen.

WW-verplichtingen

De gemeente is als werkgever verplicht om, conform artikel 10.16 van de CAO, maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering 3e WW-jaar" in te houden op het salaris van alle medewerkers. Dit betekent vervolgens dat de gemeente risicodragend is voor het 3e WW-jaar en de gemeente dus mogelijk vanuit het UWV wordt aangesproken op deze WW-verplichting. De eventuele financiële consequenties zijn niet in te schatten.

Jeugd

Landelijk is uitgesproken dat de budgetten vanuit het rijk structureel te laag zijn. Om die reden zijn de middelen in 2021 incidenteel verhoogd. In 2022 wordt besloten of een structurele verhoging van de middelen voor jeugdhulp aan de orde is. In de meicirculaire 2022 zijn de middelen voor het jaar 2023 toegekend. Voor 2024 en verder blijft het nog enigszins onzeker. In de uitvoering zijn grote verschillen tussen de verschillende gemeenten in de Kempen als het gaat om het beroep dat op jeugdhulp wordt gedaan. Zowel het aantal cliënten als het soort jeugdhulp dat zij ontvangen is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling. Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp; hierop heeft de gemeente geen directe invloed.

Verontreinigde grond

In Zuidoost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zinkassen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors.

Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn.

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Informatie moet beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten. Daarmee beperken we mogelijke negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening, zoals imago- of financiële schade. De gemeente richt haar informatiebeveiliging in volgens de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. We monitoren de stand van zaken in ons Informatie Security Management Systeem (ISMS). Jaarlijks leggen we via ENSIA verantwoording af in de mate waarin we voldoen aan de BIO. Daarnaast zijn de Kempengemeenten via het SSC aangesloten op GGI-veilig, het landelijke netwerk om de digitale weerbaarheid van gemeenten te verhogen. Door preventieve monitoring vanuit de dienst SIEM/SOC kunnen cyberrisico's worden voorkomen. De hoogte van eventuele financiële consequenties in geval van een incident is op voorhand niet in te schatten.

Overdracht bodemtaken:

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2023 vindt ook de overdracht van bodemtaken plaats en treedt er een verschuiving op van de bevoegd gezag taken van de provincie naar de gemeente. Uitvoering van de bodemtaken zijn door de provincie nu belegd bij de omgevingsdienst (ODZOB).

Een belangrijk deel van de overdracht van bodemtaken valt onder het basistakenpakket van de omgevingsdienst en moeten wettelijk verplicht door de ODZOB worden uitgevoerd. Voor de bodemtaken die niet onder het basistakenpakket vallen, de zogenaamde verzoektaken, is de gemeente vrij in het kiezen van een opdrachtnemer.

Met de overdracht van de bodemtaken naar de gemeente wordt bijbehorende financiering geregeld, naar verwachting via een uitkering in het gemeentefonds. Ondanks herhaalde verzoeken (door provincie/ODZOB/VNG) is nog niets bekend over de hoogte van de uitkering voor de extra taken. In de kadernota en ontwerp-begroting 2023 van de ODZOB, wordt al rekening gehouden met de verschuiving van taken en kosten per 1-1-2023. Financiering van de uitvoering van de basistaken op gebied van bodem voor de gemeenten verloopt vanaf 2023 rechtstreeks via de werkprogramma's van de ODZOB.

Op basis van de taakuitvoering door de ODZOB in opdracht van de provincie is voor de gemeente voor het jaar 2023 een inschatting gemaakt van de extra kosten die de overdracht van de bodemtaken met zich mee brengt. Het gaat om een grove inschatting die is gebaseerd op taken en bijbehorende kosten die voor de individuele gemeente in eerdere jaren zijn gemaakt. Voor de gemeente Eersel gaat het om een bedrag van jaarlijks € 10.000,--. De exacte hoogte van het benodigde bedrag wordt bepaald door de feitelijke uitvoering van taken door de ODZOB. Als er in een jaar veel ontwikkelingen zijn op gebied van bodem (o.a. melding grondtransporten, bodemsaneringen, advisering bodemonderzoeken) is te verwachten dat de kosten hoger zullen uitvallen dan in jaren waarin minder activiteiten op gebied van bodem plaatsvinden.

Omdat qua uitvoering en in financieel opzicht er nog veel onduidelijk bestaat, wordt voorgesteld om de overdracht van bodemtaken onderdeel van de risicoparagraaf te laten uitmaken. Op een later moment wordt de raad besluitvorming over de bodemtaken voorgelegd.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

De gemeente is krachtens de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven aangesloten bij de gemeenschappelijke archiefdienst, te weten het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). Het E-depot, ook wel Duurzame Digitale Opslagvoorziening (DDO) genoemd, is volledig operationeel. Digitale archiefbescheiden kunnen in het E-depot worden opgenomen en ontsloten. De kosten voor opname van archiefbescheiden in het E-depot vallen onder de begroting van het RHCE. Daarbij moet benoemd worden dat de kosten voor de in het E-depot opgenomen archiefbescheiden op termijn, wanneer de totale omvang van het E-depot substantieel toeneemt, doorberekend worden aan de afzonderlijke gemeenten zoals dat nu ook gedaan wordt voor het aantal strekkende meters analoge archief. Daarnaast dient de gemeente rekening te houden met extra kosten voor de eigen informatiesystemen, om opname van informatie vanuit de gemeentelijke informatiesystemen in het E-depot op termijn mogelijk te maken. De eventuele financiële consequenties daarvan zijn op dit moment nog niet in te schatten.

Verwerkingsovereenkomst restafval Attero

In 1996 hebben de (toenmalige) 6 Brabantse gewesten met Afvalsturing Brabant een overeenkomst gesloten om t/m januari 2017 Brabantbreed jaarlijks 510 kiloton huishoudelijk restafval ter verwerking (verbranding) aan te leveren (volumeverplichting). Lopende die overeenkomst is Attero de contractpartner geworden. Omdat steeds meer gemeenten hun afval (beter) gingen scheiden, wordt sinds 2011 niet meer aan die volumeverplichting voldaan. Dat was voor Attero reden om aan de gewesten een naheffing op te leggen voor, in eerste instantie, de jaren 2011-t/m 2015. Na meerdere juridische procedures is Attero uiteindelijk in het ongelijk gesteld. Daarmee is die naheffing van de baan.

Later heeft Attero aan de gewesten weer een nieuwe naheffing opgelegd voor het niet nakomen van de volumeverplichting over de jaren 2015 t/m januari 2017 (einde verwerkingsovereenkomst). Die naheffing betrof een bedrag van € 14,5 miljoen. Vooralsnog heeft het Nationaal Arbitrage Instituut (NAI) die naheffing als terecht beoordeeld. De Vereniging van Contractanten is het daar niet mee eens en heeft daarom een procedure aangespannen bij de Rechtbank tot vernietiging van dat NAI-vonnis. Vooruitlopende op die uitspraak waren de gewesten wel verplicht om die naheffing te voldoen en daarom heeft het MRE haar deel van de naheffing (€ 6,1 miljoen) voorgesloten voor de 21 gemeenten. Ook met betrekking tot deze naheffing is Attero in het ongelijk gesteld. Attero heeft cassatieadvies gevraagd en deze is ook ingesteld. Wanneer de cassatie onverhoopt verloren zou worden dan zullen de gemeenten waarschijnlijk een (deel van die) naheffing moeten betalen.

Niet afgedekte risico's GGD (deel van de totale risico's die bij de GR niet afgedekt zijn door de AR en waarbij de gemeente dus een risico loopt)

Jaarlijks wordt voor het bestuur, bij het aanbieden van de programmabegroting, een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. De recente inventarisatie resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit voor PG van ca. € 2.250.000,-. Het bestuur heeft echter eerder vastgesteld dat de algemene reserve niet tot dat bedrag hoeft te worden aangevuld maar dat de kaders en staffels zoals vastgesteld in de beleidsnotitie Kaders P&C-documenten 4GR-deel 2 hiervoor leidend zijn. Gegeven de verwachte omzet is dan voor PG (incl. JGZ 0-4) een kader stellende bandbreedte van toepassing van minimaal € 1.500.000,- en maximaal € 2.000.000,-. De Algemene Reserve PG bedraagt, inclusief het resultaat 2021, ca € 1.100.000,- en naar verwachting bedraagt die begin 2023 € 1.500.000,-. Voor een bedrag van € 2.250.000 -/ - € 1.500.000 = € 750.000 lopen de gemeenten dan dus een risico.

De risico-inventarisatie resulteert voor AZ in een benodigde weerstandscapaciteit van ca. € 2.200.000,-. Gegeven de verwachte omzet is dan een kaderstellende bandbreedte van min.

€ 1.200.000 en max. € 1.500.000 voor de algemene reserve over te nemen. De Algemene Reserve AZ bedraagt, inclusief het resultaat 2021, ca. € 1.400.000,-; voor 2022 wordt geen noemenswaardige mutatie verwacht. Voor een bedrag van € 2.200.000 -/- € 1.400.000 = ca. € 800.000 (afgerond) lopen de gemeenten dus een risico. Zie onderstaande tabel.

Gedeelte niet gedekte risico's voor gemeente Eersel (en totaal)				
Gemeente	# Inw. Vlgs begr '23	Risico's PG	Risico's AZ	Totaal
Eersel	19.822	€ 18.794	€ 20.047	€ 38.841
Totaal 21 gemeenten	791.021	€ 750.000	€ 800.000	€ 1.550.000

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen.

Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

Accres

De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres doordat een aanvankelijk hoog accres op latere momenten neerwaarts werd bijgesteld. Met andere woorden de hogere rijksuitgaven ("samen trap op") waren later toch minder hoog. Het risico bestaat dus dat bij latere circulaire's het accres neerwaarts wordt bijgesteld. De eventuele financiële consequenties hiervan zijn moeilijk in te schatten.

Herijking

Het nieuwe verdeelstelsel wordt toegepast vanaf het boekjaar 2023. Het effect voor de gemeente Eersel bedraagt op dit moment € 63,- per inwoner. De uitkomsten tot en met 2025 zijn verwerkt in de meicirculaire 2022. Hierin is een trapsgewijze verhoging opgenomen tot € 37,50 per inwoner in 2025. Voor 2026 hebben we in de begroting 2023-2026 vooralsnog rekening gehouden met een nadeel van € 52,50 per inwoner.

BCF-plafond

In de begroting 2023-2026 wordt geen rekening gehouden met een mogelijke onderuitputting. Er bestaat echter een risico dat het BCF-plafond (macro) wordt overschreden waarna er een korting in het gemeentefonds zal plaatsvinden. In hoeverre het BCF plafond macro gezien toereikend is/blijft is pas na afloop van het begrotingsjaar bekend.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we mogelijk rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasury paragraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten.

Omgevingswet

Op 1 januari 2023 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De inhoud van de wet is niet concreet, het is namelijk een kaderwet die uitgewerkt wordt in algemene maatregelen van bestuur en uitwerkingsregelingen. De afgelopen jaren zijn de algemene maatregelen van bestuur en de uitwerkingsregelingen uitgewerkt. Hierdoor hebben we met een aantal onzekerheden rekening moeten houden.

In 2022 is gewerkt aan de implementatie en we waren gereed op 1 januari 2023. In 2023 wordt ervaring opgedaan met de wet en als het nodig is wordt bijgestuurd.

Voor een deel is in de financiering voorzien via het krediet "Herziening ruimtelijke plannen", het gaat hier met name om een aantal procedurele elementen en het opstellen van Omgevingswet-instrumenten. Voor de reguliere uitvoering van de wet is krediet gevraagd in het begrotingsproces. De invoering van de Omgevingswet heeft naast een verandering van de instrumenten ook gevolgen voor de cultuur en de informatievoorziening.

De verandering op het gebied van cultuur zijn:

- van nee tenzij, naar ja mits
- van toets vooraf, naar handhaven achteraf
- van zorgplicht bij overheid naar zorgplicht bij iedereen
- van inspraak en bezwaar naar brede participatie.

Voor een cultuuromslag zal ook de nodige weerstand overwonnen moeten worden. Maar de organisatie van de gemeente Eersel is al langer bezig met een omschakeling van nee tenzij, naar ja mits en naar integraal werken. De cultuuromslag die gevraagd wordt voor de Omgevingswet past in de algehele verandering van de rol van de overheid van regelaar naar partner.

Met het verminderen van legesinkomsten als gevolg van de Omgevingswet en de gelijktijdig in werking tredende Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is vanaf het jaar 2023 in de begroting rekening gehouden. Mogelijk uitstel van de Omgevingswet kan nog zorgen dat een vermindering van de legesinkomsten later plaats gaat vinden.

Coronavirus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. De exacte gevolgen voor de organisatie van de gemeente Eersel zijn nog niet volledig bekend.

Kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte
- grondexploitatie
- belastingcapaciteit

De kengetallen worden conform het nieuwe BBV vanaf begroting 2017 ook meerjarig te worden weergegeven. De kengetallen voor de jaren 2021 tot en met 2026 zijn berekend op:

Kengetallen behorende bij de begroting 2023	Rekening 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
Netto schuldquote	-36%	-17%	-20%	-21%	-22%	-26%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	-36%	-17%	-20%	-21%	-22%	-26%
Solvabiliteitsratio	56,0%	64%	63%	65%	65%	65%
Structurele exploitatieruimte	2,40%	0,86%	3,54%	3,06%	3,11%	-2,61%
Grondexploitatie	3,19%	3,17%	2,03%	0,83%	0%	0%
Belastingcapaciteit	100%	92%	86%	87%	87%	87%

Toelichting op deze kengetallen:

Schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100 %
Zeer hoge schuld	> 130 %

De schuldquote ligt bij de begroting 2023 onder de 0%. Dit betekent dus dat de gemeente Eersel een zeer gunstige schuldquote heeft.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

De solvabiliteitsratio voor 2023 bedraagt 63% welk percentage als normaal kan worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Zoals blijkt uit de tabel is de structurele exploitatieruimte gering. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het is lastig om hier een norm voor te formuleren aangezien deze norm niets zegt over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw c.q. bedrijventerreinen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Bij de becijfering van dit kengetal is uitgegaan van hetgeen met betrekking tot de lastendruk is vermeld in de paragraaf "Lokale heffingen". Hieruit blijkt dat de (voorlopige) lastendruk voor 2023 is becijferd op € 757,11 terwijl het landelijk gemiddelde voor 2022 (t-1) € 877,-- bedraagt. Dit betekent dat de gemeente Eersel in 2023 ruim 13% onder het landelijk gemiddelde van 2022 zit.

3. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Wat zijn kapitaalgoederen?

Kapitaalgoederen zijn belangrijk voor de openbare ruimte en het beheer en behoud daarvan is een taak voor ons. Wanneer we dit niet goed onderhouden, is de kans groot dat we veel klachten krijgen. Dit kan leiden tot ad hoc maatregelen en extra grote uitgaven. Dat noemen we ook wel kapitaalvernietiging. Via beheersplannen zorgen we ervoor dat het onderhoud systematisch gedaan wordt.

Wegen

Beleidskader

Op grond van de Wegenwet zijn wij als wegbeheerder verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen. Het gaat om de wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Ook de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten) horen bij de weg. Het verhardingsoppervlak (asfalt en elementverhardingen) in onze gemeente is ongeveer 1,85 miljoen vierkante meter. De vervangingswaarde hiervan bedraagt ± 166 miljoen euro.

Beheer

Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) houden we in stand door planmatig onderhoud. Hierbij maken we gebruik van een geautomatiseerd wegbeheerprogramma. Door de gemeenteraad is het onderhoudsniveau voor de verhardingen vastgesteld namelijk niveau B en voor parkeerplaatsen op C. Het daarbij benodigde budget is berekend met het beheerprogramma. De storting in de voorziening (onderhoud) wegen voor 2023 is € 840.847,--.

Door om het jaar alle verhardingen te laten inspecteren, dit te verwerken in het geautomatiseerde beheerprogramma en het maken van planning en begroting, houden we een actueel wegbeheerplan en inzicht op het door de gemeenteraad vastgestelde onderhoudsniveau.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde weginspectie (2022) blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen gezakt is tot rapportcijfer 4,9. Dat is lager dan de ondergrens van het streefniveau B (5,5 - 7,5). Dat dit zou gebeuren was ingecalculeerd aangezien een groot deel van onze wegen is aangelegd tussen 1950 en 1970. Klinker- en tegelverhardingen zijn kwalitatief iets beter dan asfaltverhardingen. In de komende jaren is veel grootschalig onderhoud en rehabilitatie van asfaltwegen buiten de bebouwde kom in het MIP opgenomen. Dit zal een verdere daling van de gemiddelde kwaliteit stoppen. In 2024 wordt een nieuwe inspectie uitgevoerd.

Afgelopen jaar hebben wij aan de hand van de weginspecties een nieuw beheerplan wegen 2023 - 2027 gemaakt, onze onderhoudsstrategie aangepast en een financieel groeimodel uitgewerkt. De financiële consequenties hiervan zullen worden verwerkt in de begroting 2024 e.v. Het grootschalig klein onderhoud in 2023 wordt uiteraard wel uitgevoerd op basis van de inspecties 2022.

Naast het planmatig onderhoud met behulp van het wegbeheerprogramma voeren we nog diverse onderhoudstaken uit op basis van inspectierondes en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken omvatten onder andere het vegen van de wegen, afgraven en aanvullen bermen, onderhoud wegmarkeringen, onderhoud zandwegen, calamiteitenonderhoud verhardingen, onkruidbestrijding op verhardingen, onderhoud straatmeubilair, uitdiepen bermsloten en het onderhoud aan de duikers onder de wegen. Deze kosten zijn opgenomen in de jaarlijkse exploitatiebegroting

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is ± 60 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Aangezien een groot deel van de wegen in het buitengebied van Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde kosten voor het vervangen van de wegen. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg, of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

Het kan zijn dat een weg technisch helemaal “op” is, terwijl er nog veilig over gereden kan worden. In het recente verleden hebben we ongeveer 13 km wegen laten onderzoeken/meten. Van deze 13 km onderzochte wegen blijkt het grootste gedeelte een restlevensduur te hebben van 0 jaren. Het uitvoeren van groot onderhoud van deze wegen heeft dan weinig zin en worden op een lijst gezet om t.z.t. te worden vervangen inclusief fundering. Het betekent dus niet dat ze meteen vervangen moeten worden.

In het verleden hebben we ervoor gekozen om het vervangen van wegen (verhardingsconstructie) op te nemen in het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP). Dit veroorzaakt extra kapitaallasten. Omdat we het vervangen van wegen zolang mogelijk uitstellen is de kans aanwezig dat we onverwachts vervangingspieken krijgen. En daarmee ook afwijkingen in de prognose. Dit is begrotings-technisch ongewenst. Daarom hebben we de “reserve rehabilitatie wegen” ingesteld. Hiermee egaliseren we deze schommelingen.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de wegen, neemt ook de hoogte van de storting in deze bestemmingsreserve de komende jaren toe. Vanaf de begroting 2019-2022 storten we in het kader van het meerjarenperspectief jaarlijks oplopend € 35.000,-- extra in de “bestemmingsreserve rehabilitatie wegen”.

Uit de weginspectie in 2022 zijn verder geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken. Dit staat zo omschreven in de Wet milieubeheer. Wij zijn op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen.

In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de komende planperiode vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De totale riolering houden we in stand door middel van klein en groot onderhoud. De totale storting in de voorziening riolering is voor 2023 becijferd op € 354.538,-- (gebaseerd op het raadsbesluit van 3 juli 2018 inzake de actualisatie van de kostendekking van de riolering en het huidige GRP 2016-2021). Ongeveer 50% van de Inkomsten dekt de kapitaallasten van (toekomstige) vervangingen. Globaal de andere helft wordt gebruikt voor jaarlijks onderhoud (exploitatiebegroting). In de verre toekomst zal deze verhouding verschuiven naar 2/3 – 1/3

Beheer

Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in kwaliteit van de riolering, vinden er jaarlijks camera-inspecties plaats. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan riolering aan. Dit ook in combinatie met maatregelen in het wegbeheer. Riolering is in principe maatgevend, omdat het de belangrijkste kostendrager is voor reconstructies. Naast het vervangen kijken we jaarlijks op basis van de uitgevoerde inspectie naar het planmatig onderhoud.

Uitvoering beheerplan

Binnen het beschikbare budget in de begroting voeren we deze noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere kolken zuigen, reinigen gemalen, inspectie, maaien wadi's en onderhoud van pompen van de gemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Meten en monitoren

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismetnet ingericht. Bij het beheer van het grondwatermeetnet worden we ondersteund door het waterschap de Dommel en Brabant Water.

Openbare Verlichting

Beleidskader

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024 zijn uitgevoerd: het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van de (oranje) SOX verlichting naar LED. Daarnaast wordt bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED verlichting. Wij streven naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 t.o.v. het jaar 2013.

In 2022/2023 schrijven we vervoegd een nieuw beheerplan Openbare Verlichting met een looptijd van 5 jaar. De looptijd van 10 jaar past niet meer bij de razendsnelle ontwikkelingen op dit vakgebied. Hoofddoel is om te komen tot een goed vervangingsplan/schema om het onderhoud zo efficiënt mogelijk in te richten en het verlichtingsniveau in woonwijken op de norm te brengen.

Beheer

We beschikken momenteel over ongeveer 5.200 lichtmasten. Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen welke volgens het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie m.b.t. energiebesparing. In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we ze eens in de drie jaar. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervoegde vervanging wegen ruimschoots op tegen het extra storingen rijden. Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van 12 jaar.

De storting in de voorziening openbare verlichting bedraagt voor 2022 € 122.398,--. Hieruit wordt de vervanging van afgeschreven masten en armaturen gefinancierd.

Groen

Beleidskader

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan Groen Loont vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

In 2013 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen. Het Beeldkwaliteitsplan vastgesteld in 2012, geeft ook richtlijnen voor groen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen). De raad heeft in november 2012 de gewenste kwaliteitsniveaus voor de verschillende groenvoorzieningen vastgesteld.

Groenbeheer

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen in 2023: € 776.346,--. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden.

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel (sloten en bermen) uit op basis van meerjarige bestekken. Het andere deel (onder andere snoeien van hagen) doet onze buitendienst. De totale beheerkosten voor groen buiten de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen voor 2023 € 86.000,--.

Beheer Bossen

Het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen besteden we geheel uit op basis van meerjarige bestekken. De kosten die we hier maken moeten worden afgedekt door de inkomsten. We hebben een bestemmingsreserve egalisatie bebossing om calamiteiten zoals bosbranden en boomziekten te kunnen herstellen. We streven naar een geleidelijke groei van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van maximaal € 200.000,--. Met een dergelijk bedrag kunnen we onze grootste risico's afdekken. Momenteel is de stand € 125.000,--.

Beheer landschapselementen

Het beheer van landschapselementen in 2021 opgestart via een meerjarige opdracht waarmee de komende jaren eerst herstelbeheer wordt uitgevoerd. Na zes jaar heeft dit in de hele gemeente plaatsgevonden en kunnen we over naar cyclisch beheer.

Beheer natuurgrassportvelden

Het onderhoud van de natuurgras -sportvelden gebeurt op basis van een bestek. De totale beheer-kosten voor de sportvelden in 2023 ramen we op € 185.600,--. Met dit budget onderhouden we de natuurgrasvelden.

Beheer bomen

De bomen (binnen en buiten de kom) worden grotendeels beheerd door externen. Dit op basis van een snoeiplan. Klein snoeiwerk of het oplossen van incidentele problemen worden uitgevoerd door de buitendienst. Het reguliere onderhoud aan (laan)bomen voor 2023 ramen we op € 68.030,-- (exclusief apparaatskosten).

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen in 2023 ramen we op € 26.150,--. Hiermee kunnen we de jaarlijkse inspecties, klein onderhoud en de vervanging van een enkel speeltoestel betalen. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze. Dit budget is evenwel onvoldoende om speeltoestellen aan het einde van hun levensduur (15 jaar) te kunnen vervangen. Hiervoor schrijven we in 2023 een beheerplan speeltoestellen

Gebouwen

Beleidskader

Het gaat hier om de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Er zijn drie soorten onderhoud voor deze gebouwen te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de CV- installatie).

De kosten van het periodiek en het groot onderhoud hebben we in een meerjaren-onderhoudsplan opgenomen. Op basis van dit plan hebben we de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen berekend. Hiermee hebben we al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen nemen we in het meerjarig-investeringsprogramma op.

In het accommodatiebeleid staat wat we verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door ons worden onderhouden. Wij dragen dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk.

De vereniging kan het onderhoud waar wij verantwoordelijk voor zijn (basisvoorziening), onder bepaalde voorwaarden, ook zelf uitvoeren (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de gebouwen die in het accommodatiebeleid staan hebben we ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen. Denk hierbij aan binnensportaccommodaties, de brandweerkazernes, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Voor deze gebouwen hebben we ook meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld. Wij zijn hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud gebeurt volgens een meerjaren-onderhoudsprogramma en jaarlijkse na-inspecties. Deze meerjaren-onderhoudsprogramma's actualiseren we jaarlijks per gebouw. Ze geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende tien jaar (eerste jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale

geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van tien jaar. Bij de stortingen voor deze onderhoudsvoorzieningen houden we rekening met het saldo in de voorziening per 1 januari van het begrotingsjaar.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Schoolbesturen zijn vanaf dat moment verantwoordelijk voor het gehele onderhoud, van zowel de binnen- als de buitenzijde van schoolgebouwen. Wij zijn nog verantwoordelijk voor bekostiging van voorzieningen als nieuwbouw, uitbreiding en constructiefouten. De basis hiervoor is het in eind 2022, begin 2023 geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Bij MFA's waar wij eigenaar zijn van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, dragen wij ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden.

Beleid en beleidsdocumenten

Het beheer geschiedt op basis van beleid - en beheerplannen:

- [Verbreed GRP 2016-2021](#) (inclusief tussentijdse actualisatie: raad 3 juli 2018)
- Beheerplan wegen (raad 22 september 2020);
- [Beleidsplan Openbare verlichting 2014-2024 Gemeente Eersel](#);
- Onderhoudsbestekken (meerjaren);
- [Beleidsplan "Groen Loont"](#)
- [Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen](#);
- [Bomenbeleidsplan 2013](#);
- [Integraal Huisvestingsplan \(IHP\) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel](#)

4. TREASURY

Wat is treasury?

Treasury omvat alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op:

- financiële vermogenswaarden;
- financiële geldstromen;
- financiële posities;
- hieraan verbonden risico's.

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>) vastgesteld. Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- Risicobeheer;
- Gemeentefinanciering;
- Uitzettingen;
- Kasbeheer;
- Rentescema

Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen, het beheer prudent te zijn en er moet voldaan worden aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente Eersel heeft conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut enkel geldleningen gesloten en garanties uitgezet voor de uitoefening van de publieke taak. Binnen het prudent beleid is het streven steeds gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten. Hierbij dient uiteraard rekening te worden gehouden met de bepalingen van het treasurystatuut.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt genoemd in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan de korte financiering die gemeenten hanteren voor de financiering van lopende uitgaven om tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. Bij de huidige rentestanden is het de vraag of er wel sprake is van een risico.

De kasgeldlimiet wordt uitgedrukt in een percentage (8,5%) van de totale begroting als bovengrens met een minimum van € 300.000,--. Het kasgeldlimiet bedraagt daarom voor 2023 afgerond € 4,4 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2023 (€ 52 miljoen).

Het college van burgemeester en wethouders kan op grond van artikel 14 van de "Financiële verordening gemeente Eersel 2021" de benodigde financieringsmiddelen aantrekken, hetgeen, gelet op het verwacht financieringsoverschot, niet nodig zal zijn in 2023. De programma's (inclusief de investeringen) zijn dus binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren.

Vanuit de Rijksoverheid is een Handreiking Treasury opgesteld als hulpmiddel voor gemeenten om meer inzicht te geven in de berekening en toetsing van de kasgeldlimiet. Onderstaande berekeningsmethodiek is opgenomen vanuit deze handreiking en hieruit blijkt nogmaals dat er voldoende ruimte aanwezig is om kortlopende schulden te kunnen financieren.

Toets kasgeldlimiet		(x € 1.000,-)
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)		
52.264	Bedragen in euro's	
1. Toegestane kasgeldlimiet		4.442
- in procenten van de grondslag		8,50%
- in bedrag		4.442
2. Omvang vlottende korte schuld		8.743
Opgenomen gelden < 1 jaar		3.381
Schuld in rekening-courant		0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		5.362
3. Vlottende middelen		35.486
Contante gelden in kas		2
Tegoeden in rekening-courant		30.114
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		5.370
4. Toets kasgeldlimiet		
Toegestane kasgeldlimiet (1)		4.442
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)		-26.743
Ruimte (+)/Overschrijding (-)		31.185

Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de renterisiconorm niet mag worden overschreden. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm heeft betrekking op de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt ieder jaar getoetst aan de renterisiconorm. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20% voor gemeenten) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Voor 2023 becijferen we de renterisiconorm op (afgerond) € 10,4 miljoen (20% van € 52 miljoen).

In onderstaande tabel, uit de Handreiking Treasury, is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm		(x € 1.000,-)			
		2023	2024	2025	2026
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing	807	807	807	807
2b	Te ontvangen aflossing	5	6	6	6
2	Netto aflossing (2a -/- 2b)	802	801	801	801
3	Renterisico (1 + 2)	802	801	801	801
4	Renterisiconorm	10.453	10.351	10.632	10.130
	Ruimte onder rente risiconorm (4 > 3)	9.651	9.550	9.831	9.329
	Overschrijding rente risiconorm (3 > 4)	0	0	0	0
<i>Berekening rente risiconorm</i>					
	Begrotingstotaal jaar T	52.264	51.756	53.158	50.649
	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	10.453	10.351	10.632	10.130

Rentevisie

De gemiddelde marktrente voor vaste geldleningen lag per medio 2022 (looptijd 25 jaar, gelijke aflossing en zonder renteaanpassing) op afgerond 2,20%. Wat de rente voor de toekomst zal doen is nog ongewis. In de begroting 2023 hanteren we - conform de uitgangspunten bij de voorjaarsnota/begroting 2023 en het nieuwe BBV - een rentevoet van 1,25%.

Gemeentefinanciering

In artikel 7 van het treasurystatuut is bepaald dat financiering voor een periode langer dan één jaar met externe financieringsmiddelen zoveel mogelijk wordt beperkt door primair gebruik te maken van

interne financieringsmiddelen. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

In de begroting 2023 houden we bij de berekening van de renteomslag volledig rekening met de uitgaven vanwege de al beschikbaar gestelde kredieten. We hebben ook nog geen rekening gehouden met de nog te voteren kredieten 2023 ingevolge het investeringsprogramma 2023-2026. Het renteomslagpercentage 2023 hebben we berekend op 0,5%.

Bij het investeringsprogramma 2023-2026 is 1,25% toegerekend aan de investeringen, terwijl voor het eerste jaar - conform de financiële verordening gemeente Eersel - rekening wordt gehouden met een half jaar rente.

De geldleningen-portefeuille van de gemeente Eersel bestaat per 1 januari 2023 uit twee vaste geldleningen, een afgesloten bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten en een bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het totale schuldrestant per 1 januari 2023 bedraagt € 7,1 miljoen en per 31 december 2023 bedraagt dit nog € 6,3 miljoen. Het totaal te betalen rentebedrag over 2023 wordt geraamd op € 273.507,-- en afgezet tegen het hiervoor genoemde schuldrestant per 1 januari 2023, resulteert dit in een gemiddeld rentepercentage van 4,04%. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan.

Uitzettingen

Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de volgende instanties (stand per 1 januari 2022):

- Bank voor Nederlandse Gemeenten (121.021 aandelen)	€ 807.776,--
- Brabant Water (36 aandelen)	€ 1.634,--

Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in het treasury statuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

Kasbeheer

Al het betalingsverkeer vindt plaats via één bank, de huisbankier. Dit is de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Ook onze liquide middelen worden zoveel mogelijk geconcentreerd bij de BNG. Dat wil zeggen dat saldi bij andere instellingen worden afgeroomd door overboeking van saldi naar de hoofdrekening bij de BNG.

Naast de hoofdrekening hebben we bij de BNG enkele nevenrekeningen in gebruik voor speciale inkomsten of uitgaven (bijvoorbeeld belastingen). De saldi van deze rekeningen worden eenmaal per maand automatisch overgeboekt naar de hoofdrekening. Voor de renteberekening in rekening-courant heeft dit echter geen consequenties. Wat het chartale geldverkeer betreft houden we de contante middelen in de kassen/kluis zo laag mogelijk: het streven is er op gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast bevelen we in voorkomende gevallen 'pinnen' aan.

Renteschema

Renteschema begroting 2023

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		273.507
b. De externe rentebaten (idem)	-/-	238
		<hr/>
Saldo rentelasten en rentebaten		273.269
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	48.904
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0
		<hr/>
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		224.365
d1. Rente over eigen vermogen	+/+	0
d2. Rente over voorzieningen	+/+	0
		<hr/>
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		224.365
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	356.220
		<hr/>
f. Voordelig renteresultaat op het taakveld Treasury		131.856

5. BEDRIJFSVOERING

Wat is bedrijfsvoering

Burgers mogen van de overheid verwachten dat zij rechtmatig handelt, betrouwbaar en transparant is evenals doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. Onderstaand zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Rechtmatig	:	een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving;
Betrouwbaar	:	de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels;
Transparantie	:	een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de Programma's en de ondersteunende processen;
Doelmatigheid	:	met zo min mogelijk input voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input zoveel mogelijk output behalen;
Doeltreffendheid	:	de effecten bereiken die beoogd waren;
Responsiviteit	:	een responsieve gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie. Mede gezien de organisatiebrede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering, deze steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

Organisatieontwikkeling

Het thema voor cultuur is het komende jaar op 'koers'. Ook dit jaar staat weer de werknemer en de burger centraal. Achterliggend doel is onszelf meebewegen met de speerpunten innovatie en duurzaamheid, open en respectvol in een veranderlijke omgeving. Medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling (zelfontplooiing en eigen regie).

We willen de buitenwereld meer naar binnen halen en proactieve medewerkers creëren die staan voor hun product en klant en hierdoor klantgerichtheid bij werknemers bevorderen. In de organisatievisie zijn voorgenoemde punten nader uitgewerkt.

Het thema structuur vraagt echter dit jaar om een wijziging. Hoge werkdruk, behoud van kwaliteit en grote ontwikkelingen in (de omgeving van) de gemeente Eersel vragen om het op orde brengen van de capaciteit in de organisatie. Die noodzakelijke uitbreiding, het traject Opnieuw verbinden van de GRSK en het vertrek van ons afdelingshoofd Dienstverlening is aanleiding om de structuur van de gemeentelijke organisatie te wijzigen. Daarbij staan toekomstbestendigheid, dynamiek en evenredige inrichting centraal.

Informatiebeveiliging en privacy

Gemeenten gebruiken voor de uitvoering van hun taken over het brede spectrum van beleidsterreinen diverse mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zowel onderling als met diverse ketenpartners. Het is daarbij van belang dat gegevens beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. De informatiebeveiliging en privacybescherming moet daarom professioneel georganiseerd worden. De gemeente richt haar informatiebeveiliging in op basis van de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Naar aanleiding van in de jaarlijkse audit (ENSIA) benoemde verbeterpunten werkt de gemeente aan de hand van een informatiebeveiligingsplan aan het optimaliseren van beleid, procedures en maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging. We gebruiken een ISMS (Information Security Management Systeem) om de stand van zaken te monitoren en verbetermaatregelen op te pakken. De inrichting van het ISMS heeft dit jaar prioriteit.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Op 18 september 2007 is de 'Wijziging verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Eersel' vastgesteld. In deze verordening is geregeld dat het college jaarlijks tenminste twee onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente en/of doeltreffendheid

van (delen van) programma's en paragrafen. Jaarlijks wordt een onderzoeksplan vastgesteld door het college, waarin de onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar zijn opgenomen.

Vanaf 2016 is in de begroting structureel onderzoeksbudget opgenomen. Dit budget is gebaseerd op:

- het tweejaarlijks uitvoeren van de burgerpeiling (modelvragenlijst waarstaatjegemeente)
- het tweejaarlijks uitvoeren van de ondernemerspeiling (modelvragenlijst waarstaatjegemeente)
- het tweejaarlijks uitvoeren van Vensters voor Bedrijfsvoering
- het om het jaar uitvoeren van een onderzoek naar een actueel thema

Beleid en beleidsdocumenten

De raad moet in het kader van het duale stelsel, op basis van datgene wat is vastgelegd in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording (BBV), onder andere nadere regels voor de bedrijfsvoeringsaspecten stellen. In de Gemeentewet wordt dit expliciet aangegeven bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212, versterking beleidsmatig karakter financiële verordening;
- Artikel 213, versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsoordeel en de accountantsverklaring. Versterking aandacht van de raad voor de rechtmatigheid, de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen;
- Artikel 213a, verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;
- Lokale rekenkamerfunctie, een commissie van de raad of een zelfstandige instelling, die doelmatigheid - en doeltreffendheid - van het gemeentelijk beleid onderzoekt en incidenteel rechtmatigheidsonderzoeken doet.

Daarnaast geeft artikel 14 van de BBV aan dat de bedrijfsvoeringparagraaf in ieder geval inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

6. VERBONDEN PARTIJEN

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen / Stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut overlegorganen.		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.		
Relatie Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA). Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.		
Betrokkenen Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.		
Financieel belang We leveren een financiële bijdrage 2023 ad € 284.737,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 17.742.682	€ 14.324.968
Vreemd vermogen	€ 14.523.580	€ 14.426.667
Exploitatieresultaat 2021	€ 598.348 (voorlopig resultaat)	
Ontwikkelingen		
Algemeen		
<ul style="list-style-type: none"> COVID-19 speelde ook in 2021 nog een grote rol. Medewerkers werken afwisselend thuis en op kantoor, werkplekken zijn beschikbaar volgens een rooster. Fysieke archiefstukken zijn en blijven raadpleegbaar in de bezoekersruimte. De bezoekersruimte is op afspraak open. Er geldt een maximum aantal bezoekers, zodat de 1,5 meter afstand gewaarborgd blijft. Alle afspraken uit het Samenwerkingsakkoord (MRE) en het Programma 2021-2022 (RHCE) zijn nagekomen, besluiten welke wettelijk vereist waren (o.a. vaststelling		

Programmabegroting 2022 en de Jaarrekening 2020) zijn genomen. Er heeft geen vertraging in de besluitvorming plaatsgevonden.

- Op 29 juni jl. heeft het Hof Den Haag het arbitrale eindvonnis inzake de minderlevering brandbaar restafval 2015-januari 2017 nietig verklaard. De uitspraak hield tevens in dat Attero de door de Metropoolregio Eindhoven vooruitbetaalde naheffing moest terugbetalen. Dit is inmiddels gebeurd. Attero is tegen de uitspraak van het Hof in cassatie gegaan, wanneer deze procedure start is nog niet bekend. De looptijd van de procedure wordt ingeschat op 1,5 jaar.

Dienst Metropoolregio Eindhoven

- Op meerdere momenten zijn in 2021 (digitale) bijeenkomsten georganiseerd waar gemeenten (raden en colleges) input konden leveren t.b.v. de realisatie van het Werkprogramma 2022. Na afronding van de zienswijzeprocedure hierop zal besluitvorming door het Algemeen Bestuur plaatsvinden in de vergadering van 23 februari 2022.
- In de vorm van een ambitiedocument zijn voorbereidingen getroffen om te komen tot de realisatie van een nieuw samenwerkingsakkoord voor de periode 2022-2025.

Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

- Volgend op het besluit van het Algemeen Bestuur op 16 december 2020 over het toekomstperspectief RHCE, zijn de openstaande vacatures nagenoeg volledig ingevuld.

Gulbergen

- Samen met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. zijn de kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied in kaart gebracht en met medewerking van een Landschapsarchitect vertaald in een viertal ontwikkelrichtingen van het gebied. Hiermee is een volgende stap gezet in de definitieve invulling van het gebied.

Risico's;

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie

De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid. Doel is de zorg voor een gezonde bevolking.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 725.005,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Geraamd eigen vermogen	€ 4.400.000	€ 4.160.000
Geraamd vreemd vermogen	€ 14.840.000	€ 15.720.000
Geraamd exploitatieresultaat 2023	€ nihil	

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft zijn beschreven in de kadernota en het meerjarenbeleidsplan van de GGD. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Bestrijden van de gezondheidkundige effecten van de Coronacrisis.
- Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingswet en -plannen van de gemeenten.
- Het verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen.
- Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein.
- Ondersteunen van onze gemeenten bij de lokale preventie akkoorden.
- Uitvoeren van de meerjaren agenda m.b.t. monitoring en onderzoek.
- Het doorontwikkelen van het Meldpunt niet acute zorg/Wvvggz waar burgers en professionals hun zorgen kunnen melden over personen die verward of onbegrepen gedrag tonen.
- Tekorten op de arbeidsmarkt aan verpleegkundigen en artsen.
- Hogere eisen aan informatieveiligheid.
- Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD.
- Uitvoeren van de bestuursopdracht aan de GGD is gegeven.

(NB: verdere ontwikkelingen a.g.v. de corona-crisis waren ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 nog niet bekend, en effecten voor 2023 zijn ook nu nog niet in te schatten; deze ontwikkelingen zullen afzonderlijk aan bestuur en gemeenten worden gerapporteerd).

Risico's

Als belangrijkste nieuwe of toegenomen risico's worden nu geïdentificeerd:

- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.
- Het risico dat er zich beveiligingsproblemen voordoen. Hierbij te denken aan risico's van stroomuitval, cybercrime en andere situaties waarin systemen uitvallen en/of gegevens (tijdelijk) niet beschikbaar zijn of dat er schade ontstaat vanwege misbruik. Vanwege toegenomen externe dreiging en ervaringen (o.a. datalek covid) in combinatie met de grote hoeveelheid persoonsgegevens die de GGD zowel bij PG als AZ beheert, wordt de omvang van dit risico hoger ingeschat.
- O.a. vanwege de CAO-verhoging voor 2021 en 2022 en de nog af te sluiten nieuwe CAO per 2023, is het risico van stijging van de salariskosten boven de indexering actueel.
- De huidige Coronacrisis maakt duidelijk dat rampen en pandemieën een enorme impact op de werkzaamheden van de GGD kunnen hebben. Veelal zal het Rijk de kosten daarvan echter vergoeden, zoals ze nu ook voor de Coronakosten heeft toegezegd; de daarvoor toegekende vergoedingsregeling vanuit VWS geeft op dit moment vertrouwen dat alle extra kosten vergoed worden. Er bestaat echter wel het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers in onze regio.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Taken op het terrein van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.		
Relatie De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid		
Betrokkenen Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.		
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 1.273.592,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 2.483.003	€ 2.144.989
Vreemd vermogen	€ 42.498.455	€ 41.762.897
Exploitatieresultaat 2021	-/- € 72.817,--	
Ontwikkelingen Covid-19 De coronacrisis had ook in 2021 nog een flinke impact op VRBZO. Met de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm) zijn veel bevoegdheden rondom maatregelen bij het kabinet en de Tweede Kamer belegd. Daarmee eindigde formeel de situatie waarmee vergaande maatregelen via tijdelijke noodverordeningen werden opgelegd. Onderdeel van de invoering van de Twm was het aanbieden van een (eind)verslag namens de voorzitter veiligheidsregio aan gemeenteraden over de bestrijding van de crisis. In februari 2021 is het tweede verslag Covid-19 namens de voorzitter aangeboden aan gemeenteraden. Daarna had VRBZO nog steeds een belangrijke taak in de coördinatie en afstemming in de regio. Op regionaal gebied vond via het regionaal beleidsteam op bestuurlijk niveau overleg plaats hoe de maatregelen (en versoepelingen) binnen de regio zo uniform als mogelijk worden toegepast. De coördinatie van werkzaamheden die hieruit voorkomen vergden capaciteit van de crisisorganisatie. Voor veel medewerkers uit de crisisorganisatie is de vermoeidheid zichtbaar. Met de versoepelingen vanuit het Rijk is in juli 2021 ook het crisisniveau van GRIP 4 na ruim 16 maanden afgeschaald. Dat betekent dat ook de crisisorganisatie grotendeels is ontbonden tot een kleine kerngroep. Zo is er bijvoorbeeld geen regionaal beleidsteam (RBT) meer actief in de regio. Wel kunnen er nog naar behoefte bestuurlijke bijpraat momenten worden georganiseerd waarbij Covid-19 het onderwerp is. Op operationeel gebied heeft Covid-19 bij de brandweer niet direct tot problemen geleid. Wel was het in sommige brandweerposten in de regio moeilijk om roosters passend te krijgen bij toenemend aantal besmettingen. Door de flexibele instelling van veel medewerkers heeft dit niet tot extra risico's geleid. Door de maatregelen was het praktisch onmogelijk om het volledige opleidings-, trainings- en oefenprogramma te doorlopen. Het programma heeft daardoor achterstanden opgelopen. De meest essentiële oefeningen en trainingen zijn doorgegaan om te		

voorkomen dat de (eigen) veiligheid in het geding kwam. Andere aanvullende opleidingen, die nodig zijn om de ontwikkelingen in het vakgebied goed bij te houden, zijn veelal uitgesteld.

Visie 2025

In 2021 is de koers voor de komende jaren vastgesteld. In het eerste kwartaal van 2021 zijn de (commissies van de) gemeenteraden samen met burgemeester bijgepraat op de ontwikkelingen en speerpunten uit de visie. In april visie door het bestuur vastgesteld. Daarna is direct aan de slag gegaan met de uitvoeringsagenda. Belangrijk accent hierin ligt op ontwikkeling van domein crisisbeheersing. Helaas zorgde de hoge werkdruk in dit domein door de coronacrisis ervoor dat we in 2021 niet alles konden doen wat we wilden. De komende jaren willen we hierop versterken.

Omgevingswet

In opdracht van het Veiligheidsberaad heeft Cebeon landelijk onderzoek uitgevoerd naar de kosten van de invoering van de Omgevingswet voor veiligheidsregio's. Op landelijk niveau komen de totale implementatiekosten voor veiligheidsregio's uit tussen de circa 20 en 30 miljoen euro, waarbij de kosten afhankelijk zijn van het totale risicoprofiel van de regio. De stelselherziening gaat naar verwachting leiden tot hogere structurele kosten voor de veiligheidsregio's. Uit het onderzoek blijkt een structurele kostenstijging van ongeveer 20% ten opzichte van de huidige kosten op de producten van risicobeheersing reëel. Vanuit de regionale samenwerking omgevingswet (gemeenten en diverse gemeenschappelijke regelingen) wordt nu in beeld gebracht wat de impact voor onze regio is.

Vervoltraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers

Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Dit wordt aangepakt via diverse bouwstenen. De eerste bouwsteen gaat over de verschillen van inzet en inroostering van vrijwilligers en beroepskrachten. De impact voor VRBZO zit met name in het feit dat het niet meer mogelijk is vrijwilligers te consigneren in het rooster van de repressieve beroepsdienst. In verhouding tot andere regio's is de impact relatief klein. Indien de andere bouwstenen ook geïmplementeerd dienen te worden zal de impact groter zijn, maar dit is vooralsnog niet aan de orde.

Risico's

- De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening. Brabant Water is in onze regio de belangrijkste leverancier van water. Zij gaan in de loop van de komende jaren wijzigingen aanbrengen in hun waterleidingnet waardoor minder brandkranen beschikbaar zullen zijn. Door VRBZO is een Businesscase ingesteld om bluswater te kunnen garanderen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bluswatervoorzieningen. Een investering nu voor gemeenten zou op langere termijn besparing moeten opleveren in de voorziening van bluswater.
- Binnen VRBZO zijn een aantal initiatieven gaande zoals het vormen van de bestuurlijk visie op Crisisbeheersing. Het is vooralsnog niet bekend wat deze initiatieven op lange termijn betekenen voor de beleidsplannen.
- In de toekomst is het niet meer mogelijk om op de huidige wijze te blijven werken met vrijwilligers onder het huidige statuut. Onduidelijk is nog of door differentiatie en aanpassing van de werkzaamheden kan leiden tot behoud van het statuut.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Burgemeester

Vestigingsplaats

Helmond

<p>Doelstelling</p> <p>In het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO) werken 21 gemeenten, politie, justitie, reclassering, kinderbescherming en (verslavings-)zorg samen bij de aanpak van complexe problematiek rond overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. Hun gezamenlijke doel is de veiligheid en leefbaarheid in Zuidoost-Brabant te verbeteren.</p> <p>Volgens de landelijke uitgangspunten zijn de kerntaken van een Zorg- en Veiligheidshuis als volgt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het faciliteren en regisseren van casusoverleggen waar complexe domeinoverstijgende casuïstiek met een hoog veiligheidsrisico wordt besproken. 2. Het functioneren als expertisecentrum voor multidisciplinaire zorg- en veiligheidsproblematiek en als vraagbaak voor ketenpartners en professionals. 3. Het signaleren van relevante trends en ontwikkelingen en (strategisch) adviseren van bestuurders en sleutelpartners. 												
<p>Relatie</p> <p>Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid</p>												
<p>Betrokkenen</p> <p>Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein (<i>Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022</i>)</p>												
<p>Financieel belang</p> <p>De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 6.410,--</p>												
<p>Financiële gegevens verbonden partij</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>01-01-2021</th> <th>31-12-2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 90.902</td> <td>€ 477.217</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 279.284</td> <td>€ 165.378</td> </tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat 2021</td> <td>€ 386.315</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		01-01-2021	31-12-2021	Eigen vermogen	€ 90.902	€ 477.217	Vreemd vermogen	€ 279.284	€ 165.378	Exploitatieresultaat 2021	€ 386.315	
	01-01-2021	31-12-2021										
Eigen vermogen	€ 90.902	€ 477.217										
Vreemd vermogen	€ 279.284	€ 165.378										
Exploitatieresultaat 2021	€ 386.315											
<p>Ontwikkelingen</p> <p>Met de Visie-ZVHBZO-2020-2022 is een perspectief gecreëerd voor de ontwikkeling van het ZVHBZO in de periode 2020- 2022. In deze visie zijn hiervoor doelstellingen geformuleerd en prioriteiten benoemd. Tegelijk verandert momenteel de wereld om ons heen ingrijpend en kan het nodig zijn om in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen. Daarom zal jaarlijks een plan worden opgesteld waarin de prioriteiten voor dat jaar worden uitgewerkt. Doel is om in 2022 een stabiele organisatie te vormen die een oplossingsgerichte bijdrage levert aan knelpunten in casuïstiek en voortdurend werkt aan optimalisering van de ketensamenwerking. Op die manier levert het ZVHBZO een waardevolle bijdrage aan een veiligere en leefbare regio.</p>												
<p>Risico's</p> <p>-</p>												

<p>5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)</p>
<p>Vertegenwoordiging gemeente Eersel</p> <p>Algemeen bestuur: Wethouder</p>
<p>Vestigingsplaats</p> <p>Eindhoven</p>
<p>Doelstelling</p> <p>De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke</p>

overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 406.467,-- (basis-, verzoek- en collectieve taken).

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 2.429.098	€ 3.256.823
Vreemd vermogen	€ 4.522.785	€ 5.149.541
Exploitatieresultaat 2021	€ 1.045.965 (incl. mutaties reserves) (Bron: voorlopige jaarcijfers 2021)	

Ontwikkelingen

- In het najaar van 2021 is de bestuurlijke evaluatie van het ROK (Regionaal Operationeel Kader) voor milieutoezicht opgeleverd. Parallel daaraan is gewerkt aan de verdere professionalisering van de uitvoering. Met name op het vlak van de interne organisatie, monitoring en planning zijn stappen voorwaarts gezet. Hierdoor zijn we er in geslaagd om in het najaar van 2021 de planning voor 2022 aan onze deelnemers te presenteren.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) verschoven. Nu naar 1 januari 2023. De nieuwe wet leidt tot een stelselherziening met een grote impact op de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. Dit vraagt om regionale afstemming en samenwerking; vandaar dat de ODZOB in 2021 intensief heeft samengewerkt met haar deelnemers en andere ketenpartners. Het ODZOB-programma ter voorbereiding op de Omgevingswet heeft inmiddels de eerste (deel)projecten opgeleverd. Er is ook enige vertraging opgelopen door de verschuiving van de aanvangsdatum van de nieuwe wet. Dit betreft met name de opleidingsactiviteiten; deze verschuiven naar 2022.
- In 2021 zijn de voorbereidingen op de inrichting van de nieuwe VTH applicatie vertraagd. Deels door de vertraagde start van de Omgevingswet en deels door een (inmiddels vervallen) geschil met de leverancier.
- Het afgelopen jaar was er, mede naar aanleiding van het vervolg op het rekenkameronderzoek uit 2020, veel aandacht voor de (grip op de) samenwerking tussen de ODZOB en haar partners. Het in 2021 in gang gezette traject zal in 2022 zeker een vervolg krijgen.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

Strategische risico's

- Mogelijk uitstel omgevingswet
- Niet aantoonbaar kunnen realiseren doelstellingen efficiency, standaardisatie, uitvoeringsbeleid, uniformiteit

Informatie risico's

- Uitval systemen
- Ransomware
- Niet tijdige en niet volledige implementatie VTH-systeem

Financiële risico's

- Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen
- Niet actuele beheer en investeringsplannen voor apparatuur/ faciliteiten
- Toename regeldruk vanuit de overheid

Personeelsrisico's

- Mis-match personeel vs. Werk
- Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur
- Te lage productiviteit
- Inhuur op overhead door bv. ziekte
- Hoog volume op te nemen verlofdagen

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Dagelijks bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Grotere Kempische bedrijven willen graag uitbreiden, maar liever niet vertrekken uit de Kempen. Op de lokale terreinen mogen geen kavels groter dan 5.000 m² worden uitgeven (provinciaal beleid). De Kempen gemeenten zien bedrijven liever niet vertrekken naar bedrijventerreinen rondom de steden. Daarom ontwikkelen de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gezamenlijk een bedrijventerrein waar bedrijven >5.000 m² kunnen uitbreiden en doorgroeien. Behoud van werkgelegenheid en dus bevorderen van de leefbaarheid in de Kempen', is de hoofddoelstelling voor de realisatie van het Kempisch Bedrijvenpark.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid

Betrokkenen

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De betrokkenen participeren risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten worden gelijkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld. Actuele grondexploitatieberekeningen tonen aan dat exploitatie sluitende is. Er wordt geen voorziening voor negatieve exploitatie nodig geacht.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Geraamd eigen vermogen	€ 15.391.000	€ 15.776.000
Geraamd vreemd vermogen	€ 0	€ 0

Geraamd exploitatieresultaat 2023 € 385.000

Ontwikkelingen

- Van de uitgeefbare grond (69 ha) zijn nagenoeg alle kavels verkocht (94% medio 2022). Drie kavels zijn gereserveerd. De planning voor uitgifte in 2022 is 7,9 ha. In 2022 vindt de eerste winstuitkering aan de deelnemende gemeenten plaats. Eind 2022 wordt een besluit genomen over de liquidatie van de Gemeenschappelijke regeling.
- In het Woonbos zijn medio 2022 alle kavels verkocht en geleverd.

Risico's

Het belangrijkste risico was vertraging in de gronduitgifte. Aangezien alle kavels zijn verkocht of gereserveerd is dit risico niet meer aan de orde. Mogelijk leidt de huidige netcongestie wel nog tot vertraging in de verkoop. De gevolgen van deze netcongestie en hoelang dit probleem blijft is op dit moment nog niet bekend.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: De vereniging van aangeslotene

Vestigingsplaats

Oirschot

Doelstelling

De stichting heeft ten doel het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten, o.a. door het faciliteren van het regionaal inkoopbureau, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

In nauwe samenwerking met de aangesloten partijen regelt Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en -beheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT.

Relaties

Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen

Ruim 35 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 63.950,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 974.598	€ 1.405.076
Vreemd vermogen	€ 1.008.732	€ 1.139.797
Exploitatieresultaat 2021	€ 1.003.218	

Ontwikkelingen

Bizob ziet het als taak om bij te dragen aan het verder professionaliseren en verbeteren van inkoopstrategieën, aanbestedingsmodellen en contractbeheer. Hiervoor neemt Bizob actief deel in aan verschillende landelijke initiatieven, zoals het traject 'Beter Aanbesteden', de vakgroep Inkoopmanagement EZ/Pianoo en de vakgroep aanbestedingsrecht Pianoo.

Risico's

De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten.

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Voltallige college

Dagelijks bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Reusel-De Mierden

Doelstelling

Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten kunnen beïnvloeden. De taakvelden bestaan uit SSC, P&O, VTH en Maatschappelijke Dienstverlening Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 4.959.195,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 859.571	€ 295
Vreemd vermogen	€ 6.254.624	€ 14.610.973

Exploitatieresultaat 2021 -/- € 149.699

Ontwikkelingen

De toekomst van de Samenwerking tussen de Kempengemeenten is al enige jaren onderwerp van gesprek. Omdat de bewegingen die gemeenten willen maken op het gebied van samenwerking tot op heden verschillend waren is er vanuit de directie GR SK een intensief traject gestart om gemeenten op een lijn te krijgen ten aanzien van de toekomst voor de GR SK. Dit traject lijkt te resulteren in een andere focus binnen de samenwerking, namelijk die van autonome gemeenten en regie op gegevens. Door deze focus uit te werken binnen de GR SK ontstaat de mogelijkheid om de taken en bevoegdheden die belegd zijn binnen de GR SK opnieuw te verbinden met gemeenten.

Hierdoor ontstaat een veranderingsopgave voor zowel de gemeenten als voor de GR SK. Deze zal een uitwerking moeten krijgen in de zin van personeel, financiën, juridisch, organisatorisch enzovoorts.

Risico's

Risico's op organisatieniveau

De Kempengemeenten hebben een strategische oriëntatie op de regionale samenwerking in gang gezet, welke een vervolg krijgt in de komende jaren. Daardoor is er op dit moment onzekerheid over de ontwikkeling van de samenwerking, die ook voor de GR SK-onzekerheden en risico's met zich brengt. Dat geldt ook voor de formatiewijzigingen. Daarbij is het op voorhand niet zeker dat de maatregelen die nu genomen worden later passen in de vorm van samenwerking waarvoor gemeenten uiteindelijk gaan kiezen. Het risico is het mogelijk ontstaan van frictiekosten bij aanpassing van het samenwerkingsverband.

Afdeling Staf en afdeling personeel en Organisatie

Bij deze afdelingen zijn geen bijzondere risico's vastgesteld die met de activiteiten van deze afdeling verband houden.

Afdeling SSC

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening

De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet).

Afdeling VTH

De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog niet bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid. Verder werd de afdeling VTH met onverwachte vraag naar dienstverlening door de Stichting Groen Kempenland.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Kempenplus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Het Participatiebedrijf heeft tot doel het behartigen van het gemeenschappelijk en afzonderlijk belang van de deelnemende gemeenten en de colleges op het gebied van de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening.

Relatie

Participatiebedrijf KempenPlus is per 1 juli 2019 ontstaan uit het sociale werkbedrijf WVK groep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst de Kempen. KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Participatiewet. De Participatiewet regelt de inkomensvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden maar beoogt zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te leiden naar zo regulier mogelijk werk. KempenPlus draagt bij aan de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers en aan het vinden van een passende baan voor cliënten. Enerzijds door bemiddeling naar de markt, al dan niet met een loonkostensubsidie en anderzijds zelf als werkgever.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 3.656.000,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 8.339.000	€ 8.347.000
Vreemd vermogen	€ 9.018.000	€ 7.919.000

Exploitatieresultaat 2021 € 121.174

Ontwikkelingen

KempenPlus heeft de aandacht op de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers in 2021 vergroot. Helaas hebben niet alle trainingen door COVID19 plaats kunnen vinden. KempenPlus treedt als werkgever op voor mensen met een zodanige afstand tot de arbeidsmarkt als een baan bij een regulier bedrijf niet mogelijk is. Dat kan een permanente oplossing zijn maar de infrastructuur wordt ook steeds meer ingezet voor een tijdelijke periode als tussenstap naar een werkplek bij een regulier bedrijf. KempenPlus stuurt conform het voornemen in de begroting op de sociale toegevoegde waarde zonder de netto toegevoegde waarde te verwaarlozen.

De omzetten liggen in 2021 lager dan geraamd, mede door COVID19. Dit heeft echter niet tot extra bijdragen van de gemeenten geleid omdat onder andere ook de lasten van gesubsidieerde medewerkers aanzienlijk lager zijn. De uitstroom van SW is hoger dan geraamd en de instroom van medewerkers met een loonkostensubsidie is lager dan geraamd. Dit laatste wordt mede veroorzaakt door COVID19.

Risico's

- Prijsrisico's.
- Kwantiteits- en kwaliteitsrisico's.
  1. hogere instroom cliënten door marktontwikkelingen (economische recessie) en daardoor hogere uitkeringslasten voor de gemeenten;
  2. afname van het aantal mensen met een SW indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers LKS (loonkostensubsidie) of beschut werk;
  3. arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af; De kans dat het eerste risico (meer cliënten) zich voordoet is door de coronacrisis sterk toegenomen. In de begroting van KempenPlus wordt ervan uitgegaan dat de uitstroom van de SW gecompenseerd wordt door de medewerkers met een loonkostensubsidie of in Beschut Werken. KempenPlus richt zich vooral op het plaatsen van medewerkers op een zo regulier mogelijke baan. Het risico bestaat dat de medewerkers die binnen de infrastructuur werken minder loonwaarde of productiviteit hebben en meer begeleiding nodig hebben.
- Risico's door de ontwikkelingen in de markt. Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:
  1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
  2. Aflopende contracten met de gemeenten;
  3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten;
  4. Meer instromers dan de markt aan kan waardoor de tarieven onder druk staan;
  5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering;
  6. Economische gevolgen van COVID-19;
  7. De fraude kan tot imagoschade leiden waardoor KempenPlus minder interessant wordt als partner.

Privaatrechtelijke verbondenheden

10. Brabant Water N.V.		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering		
Vestigingsplaats Den Bosch		
Doelstelling Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.		
Betrokkenen Diverse aandeelhouders.		
Financieel belang Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	674 mln.	685 mln.
Vreemd vermogen	523 mln.	534 mln.
Exploitatieresultaat 2021	10,5 mln.	
Risico's Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.		

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Vertegenwoordiging De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Vestigingsplaats Den Haag		
Doelstelling De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Betrokkenen De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.		
Financieel belang Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.		

Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	5.097 mln.	5.062 mln.
Vreemd vermogen	155.262 mln.	143.995 mln.
Exploitatieresultaat 2021	236 mln.	
Risico's		
Het uit te keren dividend.		

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vevat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. GRONDBELEID

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het is dus niet leidend maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen.

Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditems, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden. In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 19 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De begroting 2023 is opgesteld met de beleidsuitgangspunten uit de nota grondbeleid. De uitgangspunten in de grondnota vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

Gronden voor woningbouw

Er is veel vraag naar woningen binnen alle kernen van de gemeente en naar grond voor bedrijven voor uitbreiding en nieuw vestiging. Als we kijken naar de ontwikkeling van nieuwe locaties kennen we momenteel een tweedeling. Enerzijds zijn we binnen het bestaand stedelijk gebied druk doende met het faciliteren van initiatiefnemers daar waar het gaat om inbreidings-, transformatie- en herstructureringslocaties. We zien dat deze locaties onvoldoende woningaantallen opleveren om te kunnen voldoen aan de behoefte. We zijn daarom gestart met een onderzoek met een analyse van onze dorpsranden om te beoordelen waar nieuwe uitleglocaties mogelijk zijn. Dit onderzoek is in de afrondende fase. Eind 2022 zal dit onderzoek aan de gemeenteraad worden aangeboden ter vaststelling. Vooruitlopende hierop zijn er inmiddels grondaankopen gedaan voor nieuwe uitbreidingslocaties in de kernen Eersel, Knegsel en Steensel. Voor de kernen Vessem, Duizel en Wintelre zal in 2023 gestart worden met woningbouw in de plannen Koemeersdijk laatste fase, Duizel Noord laatste fase en Postels Huufke. Voor deze kernen zijn we ook bezig met een onderzoek naar mogelijke nieuwe uitleglocaties. In 2023 gaan we ook weer verder met 20 à 25 locaties in de gemeente als het gaat om kleinschalige transformatie en inbreiding. Hierover is de afspraak gemaakt dat we elk half jaar de gemeenteraad bijpraten.

Gronden voor bedrijventerreinen

Alle gronden op Meerheide III, 2e fase, zijn uitgegeven. Dit betekent, dat Eersel momenteel geen direct uitgeefbare bedrijfsgronden meer beschikbaar heeft. Omdat ook alle gronden op het Kempisch Bedrijvenpark uitgegeven c.q. toegezegd zijn, is er door de Kempengemeenten een onderzoek gestart naar de wenselijk- en mogelijkheden voor nieuwe bedrijventerreinen; zowel voor grote kavels van meer dan 5.000 m² (vervolg Kempisch Bedrijven Park) als voor kavels voor zogenaamde lokale MKB van minder dan 5.000 m². De zoeklocaties spreiden zich over het hele grondgebied van de Kempengemeenten uit. Ook Eersel wordt hierin betrokken. Volgens planning wordt dit jaar (2022) het samenwerkingsverband Kempisch Bedrijven Park opgeheven. Een liquidatieplan is in voorbereiding. Met de gemeente Bladel wordt overleg gevoerd over de overdracht van taken, verplichtingen en openbare ruimten betreffende het Kempisch Bedrijven Park.

Het Algemeen Bestuur van het Kempisch Bedrijven Park heeft inmiddels bij de vaststelling van haar jaarrekening 2021 besloten om over te gaan tot een eerste winstuitkering aan de deelnemende gemeenten. Per gemeente is dat € 925.000,--.

Gronden algemene dienst

De gemeente heeft meerdere gronden in beheer, dit betreft onder andere pachtgronden. De pachtgronden worden verpacht aan plaatselijke agrariërs met als doel de gronden agrarisch te benutten. Verder kunnen we deze gronden strategisch inzetten in projecten die een maatschappelijk belang dienen. De verwachting is dat de pachtinkomsten de komende jaren redelijk stabiel blijven, door het besluit van de gemeenteraad om vast te houden aan circa 245 – 250 hectare pachtgrond in eigendom bij de gemeente. De oppervlakte van 245-250 ha. is exclusief circa 25 ha. erfpacht (conform nota grondbeleid).

In oppervlakten uitgedrukt ziet het pachtareaal van de gemeente er per mei 2022 als volgt uit:

- erfpacht landbouwgronden, 25.63.75 hectare, 4 overeenkomsten.
- meerjarige pacht landbouwgronden, 165.47.50 hectare;
- geliberaliseerde pachtpercelen: 73.84.53 hectare.

Financieel overzicht Bouwgrondexploitatie

Financiële positie

Conform de vastgestelde nota grondbeleid gemeente Eersel dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de jaarrekening (paragraaf grondbeleid) op basis van de IFLO methode zoals vastgelegd in de grondnota.

Vennootschapsbelasting (VpB) voor grondexploitatie

De gemeente Eersel is VpB-plichtig inzake de bouwgrondexploitaties. De aangiftes VpB inzake de bouwgrondexploitatie zijn tot en met 2021 ingediend. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste of ten gunste van de exploitatie. In de begroting wordt geen budget geraamd voor deze verplichting aangezien de VpB berekend wordt over een het positieve resultaat in de bouwgrondexploitatie, waarmee eveneens in de begroting voorzichtigheidshalve geen rekening wordt gehouden.

Bijgevoegde overzichten

In overzicht 1 ziet u het verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht 2 geeft weer:

1. De onderhanden bouwgrondexploitaties
2. Een samenvatting van de boekwaarden en de naar verwachting nog te maken kosten en de naar verwachting te behalen opbrengsten.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie *overzicht 1*

	(x € 1.000,-)					(x € 1.000,-)		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SALDO RESERVE PER 1 januari	3.389	2.904	2.444	6.223	7.483	8.814	8.814	8.814
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat, vanaf 2022 geen rentetoevoeging meer)	61	0	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage van Alg.res.								
Mutatie voorziening wegens verliezen	386							
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouw grondexploitaties t-1)	1.470	1.940	3.779	1.260	1.331			
Af: inbreng landbouw grond Koemmer 2e fase	-102	0	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-2.300	-2.400	0	0	0	0	0	0
SALDO RESERVE PER 31 december	2.904	2.444	6.223	7.483	8.814	8.814	8.814	8.814
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouw grondexploitatie	1.940							
Saldo inclusief voorgestelde storting	4.844							
Minimale omvang budfer volgens grondnota	2.500							
Tekort (-) dan wel overschot (+)	2.344							
Voorstel tot afroaming t+1 (afgerond)	2.400							

Overzicht 2:

Samenvatting verloop bouwgrondexploitatie begroting 2023 met doorkijk													Overzicht 2
Complex	Raming 2022				Uitgaven vanaf 1 januari 2023								Resultaat
	Looptijd t/m	Boekwaarde 1-1-2022	Saldo uitg.- inkom.	Resultaat (+ = voordelig)	Boekwaarde 31-12-2022	Verwerving kosten	Bouwrijp. kosten	Overige kosten	Voorber./ onderzoek	Rente	Verkoop- opbrengst	Beschik- porz.verlieze	Resultaat vanaf 2023 (+ = voordelig)
Meerheide III	2024	193.756	-5.378.256	3.310.000	-1.874.500	0	643.439	76.698	177.108	-46.269	0	0	1.023.524
Steensel N	2022	464.858	78.045	-542.903	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Duizel NO	2024	1.147.696	374.133	350.000	1.871.828	0	1.227.856	92.956	306.100	51.449	5.118.127	0	1.567.938
Koemeersdijk	2025	2.278.516	306.848	0	2.585.363	0	728.346	67.258	189.833	121.045	2.237.021	1.454.825	0
Rosheuvel II	2022	-138.880	104.064	34.816	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boterbogten	2022	-208.241	143.159	65.082	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poelenloop	2022	-55.364	36.352	19.012	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eersel West	2023	50.437	55.390	0	105.828	40.000	273.000	21.556	9.891	1.925	452.200	0	0
Totaal		3.732.777	-4.280.265	3.236.008	2.688.519	40.000	2.872.641	258.468	682.932	128.150	7.807.348	1.454.825	2.591.462